

København, den 6. maj 2014

Sagsnr. 2013 – 1581/8KR/CBW
6. og 8. advokatreds

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har advokat A på vegne af klager klaget over advokat B, og advokat B har modklaget over advokat A.

Sagens tema:

Advokat A har på vegne af klager klaget over advokat B's salær på 135.000 kr. inkl. moms i forbindelse med en retssag.

Advokat B har modklaget over, at advokat A har tilsidesat god advokatskik ved på vegne af klager at have indgivet salærklage.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 22. april 2013.

Modklagen er modtaget i Advokatnævnet den 11. oktober 2013.

Sagsfremstilling:

Et tømrerfirma anlagde ved stævning af 25. september 2008 sag mod klager med påstand om betaling af ca. 333.000 kr. for udført tømrerarbejde på klagers ejendom. Klager blev ved Retten i AA's dom af 17. marts 2009 dømt som udebleven i overensstemmelse med påstanden. Efterfølgende blev kravet indbragt for fogedretten med henblik på politifremstilling af klager.

Klager, der var af den opfattelse, at tømrerarbejdet var mangelfuldt, antog herefter – angiveligt i sensommeren/efteråret 2009 – advokat B.

Ved faktura 37243 af 2. december 2009 opkrævede advokat B et a conto salær på 7.500 kr. inkl. moms hos klager. Af følgebrevet fremgik bl.a. følgende:

”...a conto nota, der ikke modsvarer det arbejde, der er udført i sagen og som til sin tid vil blive faktureret til den sædvanlige timepris for advokater 1.600 – 1.700 kr. + moms og positive udgifter.”

Advokat B foranledigede, at retssagen mod klager blev genoptaget.

Advokat B foranledigede desuden, at sagen ved klageskema af 31. maj 2010 blev indbragt for Byggeriets Ankenævn. Ankenævnet afviste sagen ved afgørelse af 26. august 2010 med henvisning til, at sagen var uegnet til ankenævnsbehandling på skriftligt grundlag som følge af, at der var en sådan uenighed mellem parterne om aftalegrundlaget, at der var usikkerhed om bedømmelsen af de fremkomne oplysninger.

Advokat B orienterede klager om ankenævnets afgørelse ved et brev af 3. september 2010. Af brevet fremgik videre:

”De må herefter forvente,

*at modparten fremsender stævning til Retten igen,
at der skal begæres afholdt syn og skøn,
at der skal udfærdiges et syns- og skønstema, og
at De – i hvert fald i første omgang – vil skulle betale omkostningerne til syns- og skønssforretningen.*

Omkostningerne til syn og skøn vil senere blive fordelt mellem parterne afhængigt af sagens udfald. Som bekendt, udgør vederlæg til advokat 16.000,00 kr. pr. time plus moms. Det er yderst beklageligt, at De ikke har retshjælpsdækning eller kan få fri proces. Kunne De ikke undersøge dette på ny – eventuelt med at kontakte Deres respektive assurandører. Det er ret vigtigt, idet der kan være omkring 100.000,00 kr. på spil, i en retssag som denne med indviklet, tekniske faktum, der kræver syn og skøn mv.”

Tømrefirmaet anlagde herefter på ny retssag mod klager.

Advokat B skrev i et brev af 21. oktober 2010 bl.a. følgende til klager:

”Hvis De ønsker at jeg sørger for retshjælpsdækning for Dem, vil jeg gerne have at De tilsende mig nøjagtige oplysninger om det selskab, hvori De har retshjælpsforsikring, jf. at det under en tidligere sag ikke lykkedes at opnå retshjælpsforsikring. Jeg ved ikke, om selskabet vil betragte det som en ny sag nu.

Der skal holdes syn og skøn, og omkostninger hertil vil være meget betydelige, således at De måske må regne med omkring 70.000,00 kr. som omkostninger. Syn og skøn er nok det halve. Omkostninger til advokat faktureres som bekendt med omkring 1.600,00 kr. per time plus moms.”

Advokat B anmodede ved brev af 28. oktober 2010 forsikringsselskab X om retshjælpsdækning. Af brev af samme dato til klager fremgik bl.a. følgende:

”Jeg henviser til de tidligere drøftelser vedr. omkostninger.

Jeg har skrevet til [forsikringsselskab X], som vedlagte genpart viser det.

Jeg gør udtrykkeligt opmærksom på, at jeg under sagen, ønsker at mit arbejde vederlægges efter medgået tid. Det er ikke altid et ønske, der repræsenteres af [forsikringsselskab X]. I så fald vil jeg ikke kunne repræsentere Dem, eller De må acceptere, at retshjælpsdækningen fravælges. På den anden side kan syn og skøn i en sag af denne art blive ganske bekostelig.”

Forsikringsselskab X meddelte retshjælpsdækning og bemærkede i et brev af 1. december 2010 til advokat B bl.a., at forsikringsselskabet havde noteret sig, at advokat B agtede at beregne sit salær i overensstemmelse med pkt. 11, stk. 5 i vilkårene for retshjælpsforsikring, dvs. afregning i overensstemmelse med landretspræsidenterne vejledende salærtakster for proceduresager. Det fremgik videre af brevet, at erstatningspligten var begrænset til 130.000 kr., og at selvriskoen androg de første 10 % af de samlede omkostninger, dog mindst 2.500 kr.

Retssagen blev skriftvekslet, der blev afholdt syn og skøn og supplerende syn og skøn, og retssagen blev hovedforhandlet ved Retten i AA over to retsdage. Sagens udfald er ikke nærmere præciseret udover, at klager ved dom af 11. oktober 2012 fik delvist medhold og blev tilkendt sagsomkostninger.

Advokat B afregnede ved faktura 40052 af 11. oktober 2012 sagen over for forsikringsselskab X med 129.824,76 kr. inkl. moms. Advokat B fremlagde i den

forbindelse en salærredegørelse, hvoraf fremgik, at salæret for retssagen i sig selv udgjorde 135.000 kr. inkl. moms.

Forsikringsselskab X udbetalte heraf 76.231,20 kr. med henvisning til, at Forsikringsselskab X tidligere havde godtgjort udgifter til syn og skøn med 53.768,83 kr. og til at maksimum på retshjælpsforsikringen var 130.000 kr.

Advokat B krævede ved brev 17. oktober 2012 til klager betaling af på 53.593,56 kr., idet han bl.a. skrev følgende:

”Fra [forsikringsselskab X] har jeg modtaget indbetalt kr. 76.231,20. Jeg går herefter ud fra, at der ikke er dækning for yderligere beløb fra Deres retshjælpsforsikringsselskab og at der i øvrigt er tale om at restbeløbet i forhold til min nota af den 11. oktober 2012 er selvrisiko.”

Klager ønskede at anke dommen til landsretten. Advokat B betingede bistand i forbindelse med anke af, at klager deponerede 20.000 kr. og betalte omkostninger i henhold til nota.

Klager betalte ikke. Herefter anlagde advokat B sag mod klager om betaling af kravet.

Advokat B har opgjort resttilgodehavendet som de samlede omkostninger ved sagen, herunder udgifter til syn og skøn, kørsel og salær fratrukket a conto indbetalinger fra klager og fra forsikringsselskab X.

Efter oplysningerne i sagen er dommen anket til landsretten, og tømrerfirmaet har ikke betalt de sagsomkostninger, som firmaet blev pålagt ved byrettens dom.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Hovedklagen

Advokat A har på vegne af klager påstået, at advokat B's salær skal bortfalde, og har til støtte herfor bl.a. anført, at advokat B ikke gav hende prisoplysning, at salæret er for højt, og at advokat B har modtaget betaling for syn og skøn to gange.

Modklagen

Advokat A har oplyst, at modklagen ikke giver ham anledning til bemærkninger.

Indklagede:

Hovedklagen

Advokat B har påstået godkendelse af salæret og har til støtte herfor bl.a. anført, at klager var omhyggeligt orienteret om omkostningerne ved sagen, og at han ved klagers henvendelse ikke havde fantasi til at udfærdige en ordrebekræftelse, da det var uklart, hvad sagen ville indebære.

Advokat B har desuden anført, at klager var bekendt med, at der ville blive afregnet efter medgået tid, og at han havde arbejdet med sagen i mere end et år, før forsikringsselskab X anerkendte retshjælpsdækning, hvorfor han har krav på det beløb, der ligger ud over retshjælpsdækningen.

Endelig har advokat B anført, at klager var bekendt med, at retshjælpsforsikringen ikke ville dække meget mere end omkostningerne til syn og skøn, og at der i øvrigt var tale om en omfattende sag, hvor retssagen blev genoptaget, der var ankenævnsbehandling, syn og skøn samt supplerende syn og skøn og hovedforhandlingen over to retsdage.

Modklagen

Advokat B har påstået, at advokat A har tilsidesat god advokatskik ved på vegne af klager at have indbragt salærklagen for Advokatnævnet, da advokat A herved har handlet i strid med alle kollegiale forskrifter og forskrifter for advokatmæssig korrekt optræden over for andre.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 5 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Hovedklagen

Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Når klienten er forbruger, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, og hvis advokaten på forhånd har fastsat et bestemt salær, om størrelsen af det salær, advokaten agter at beregne sig. Hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne honorarets størrelse, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftlig og direkte til klienten enten angive den måde, hvorpå honoraret vil blive beregnet, eller give et begrundet overslag.

Advokat B ses ikke at have givet opdrags- og prisoplysning, da han påtog sig sagen, og det påhviler derfor advokat B at godtgøre, at der er udført arbejde, som er aftalt med klienten, og at salæret er rimeligt i forhold til det aftalte udførte arbejde og klientens berettigede forventninger. Manglende opdrags- og prisoplysning er derimod ikke i sig selv salærfortabende.

Da der i sagen er opnået retshjælpsdækning hos forsikringsselskab X, er advokat B bundet af policens vilkår om fastsættelse af salær, herunder at salæret skal beregnes i overensstemmelse med de retningslinjer for sagsomkostninger i borgerlige sager, der følges af domstolene. Advokat B må således alene opkræve salær hos klager svarende til selvrisiko og i det omfang, et rimeligt salær overstiger retshjælpsforsikringens maksimum.

Det lægges til grund, at klager var bekendt med retshjælpsforsikringens maksimum og med størrelsen af selvrisiko.

Det ses imidlertid ikke godtgjort, at klager var tilstrækkeligt vejledt om, at udgifterne til sagen kunne komme til at overstige maksimum for retshjælpsforsikringens dækning med tillæg af selvrisiko.

Dette medfører, at de samlede omkostninger ved sagen maksimalt kan udgøre retshjælpsforsikringens maksimum på 130.000 kr. tillagt selvrisiko på 10 % eller i alt 143.000 kr. Idet forsikringsselskabet har afholdt omkostninger til syn og skøn med 53.768 kr., kan udgiften til advokatbistand maksimalt udgøre 89.232 kr. inkl. moms.

Herefter nedsætter Advokatnævnet i medfør af retsplejelovens § 146, stk. 2, salæret til 89.232 kr. inkl. moms.

Advokatnævnet pålægger advokat B at betale det eventuelt for meget modtagne salær tilbage til klager inden 4 uger. Ud over salæret skal advokat B betale renter af beløbet. Renten er sædvanlig procesrente; det vil sige Nationalbankens udlånsrente med tillæg af 7 % (dog 8 %, hvis advokaten har modtaget salæret efter 1. marts 2013). Udlånsrenten kan oplyses af pengeinstitutterne. Beløbet skal forrentes fra det tidspunkt, hvor advokat B modtog beløbet som betaling, til det tidspunkt, hvor advokat B betaler beløbet tilbage.

Modklagen

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Advokatnævnet finder, at advokat A ikke har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, ved på klagers vegne at indgive salærklagen mod advokat B.

Advokatnævnet frifinder derfor advokat A.

Herefter bestemmes:

Advokat B's salær nedsættes til 89.232 kr. inkl. moms.

Advokat A frifindes.

På nævnets vegne

Elisabeth Mejnertz